Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 30 sierpnia 1933 r. 914.

Treść numeru:

x x
x
x

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"R y t a s" o l i t e w s k o - n i e m i e c k i c h r o k o - w a n i a c h h a n d l o w y c h ."Rytas" Nr.193 z 26.VIII.1933 r. Art.p.t."Litewsko-niemieckie rokowania handlowe". Streszczenie:

Pomimo, że cała Europa interesuje się litewsko-niemieckiemi rokowaniami handlowemi, nikt dotąd o nich nic dokładnego nie wie. Sąsiedzi Litwy snują na ten temat rozmaite domysły. Łotysze przypuszczają, że w rokowaniach tych Litwa zamierza nawiązać bliższy kontakt z Niemcami, skutkiem czego koncepcja związku państw bałtyckich zostałaby pogrzebana. Polacy litewsko-niemieckie rokowania handlowe interpretują w ten sposób, iż Litwa wzamian za pewne przywileje gospodarcze zamierza udzielić Niemcom przywilejów politycznych. Opinja polska do pewnego stopniu zbiega się z opinją francuską.

"Le Temps" w artykule wstępnym p.t."Na północo-wschodzie Europy" dowodzi, iż wobec wzmacniania się Polski Niemcy starają się wzamian za pewne koncesje gospodarcze przyciągnąć Litwę i zyskać pewne gwarancje polityczne, zwłaszcza w Kraju Kłajpedzkim.

W związku z tem "Liet.Aidas" w artykule p.t."Dokoła wersyj na temat rokowań" oświadcza, iż rząd litewski dąży do wykorzystania wszelkich możliwości dla powiększenia dobrobytu, a m.in. i przy pomocy wymiany handlowej, opierając ją na zasadzie wzajemności bez jakiegoś angażowania się w jedną lub drugą stronę. Jak widać "Liet.Aidas" niewiele mówi o rokowaniach.

Obecny litewsko-niemiecki traktat handlowy został zawarty w dn.30 października 1928 r. Okazało się, iż z traktatu tego nie można się spodziewać wielkich korzyści. Już w pierwszym artykule traktatu mówi się o stosowaniu zasady największego uprzywilejowania. Zasada ta jednak przyniosła większe korzyści jedynie Niemcom. Po zwycięstwie narodowych socjalistów w Niemczech wszystko pozostało przewrócone do góry nogami. W r.b. ok.300 obywateli litewskich zostało wysiedlonych z Niemiec. W Litwie zamieszkue 12.245 obywateli obcych, z czego 3.023 obywateli niemieckich, a jednak Litwa nie wysiedliła z nich prawie ani jednego. Na mocy dotychczasowego litewsko-niemieckiego traktatu handlowego obywatele niemieccy mają w Litwie prawo swobodnego zamieszkiwania, osiedlania się i nabywania nieruchomości. Niemcy naturalnie korzystają z tego przywileju.

Ciekawie przedstawiają się również litewsko-niemieckie stosunki handlowe. W r.1928 Litwa eksportowała do Niemiec różnych towarów na sumę 148,2 milj.lt./57,7% całego eksportu litewskiego/, zaś importowała z Niemiec towarów na sumę 146,8 milj.lt./50,6%/. Następnie eksport litewski począł znacznie wzrastać i w r.1930 Litwa wywiozła do Niemiec towarów na sumę 139,9 milj.lt./60%/, zaś importowała z Niemiec na sumę 151,4 milj.lt./48,5%/. Lecz już w r.1932 Litwa zdołała wywieść do Niemiec różnych towarów zaledwie na sumę 74 milj.lt. /39,1%/, zaś importowała z Niemiec na sumę 67,2 milj.lt./40%/. Skutkiem nowych zarządzeń celnych Niemiec eksport litewski do Niemiec w r.b. zmalał do 21,3 m.lt./28,7%/, zaś import z Niemiec do 32 m.lt. /40,6%/. Wynika stąd, iż w ciągu I-go półrocza litewski handel zagraniczny z Niemcami wykazał 5-miljonową pasywę na niekorzyść Litwy. Dotychczasowy traktat litewsko-niemiecki ustala, iż strony nie będą sobie wzajemnie przeszkadzały w komunikacji. Jednak i w tym wypadku Niemcy, usiłując podtrzymać port królewiecki odciągnęły od portu kłajpedzkiego przy pomocy niskich taryf kolejowych część towarów. Litwa nie reagowała na to w żaden sposób. Wiele komplikacyj wprowadził również mały ruch graniczny, sprzyjający germanizacji Kraju Kłajpedzkiego. Ok.75% mieszkańców Kraju Kłajpedzkiego z łatwością przekracza granicę i sprzedając w Tylży z nieznacznym zyskiem swe towary, jednocześnie trwoni tam swe pieniądze. Niemcy komunikację te wykorzystują jednocześnie dla celów propagandy. Wyżej przytoczone fakty dowodzą, iż litewsko-niemiecki traktat handlowy winien być gruntownie przejrzany. Litwa musi dążyć do zrównoważenia swego bilansu handlowego z Niemcami, obrony Kłajpedy przed germanizacją oraz przeciwstawienia się w szerzeniu się niemieckości w Litwie. Jest to walka trudna lecz nieunikniona.

K r o n i k a .

D a l s z e g ł o s y p r a s y n i e m i e c k i e j w s p r a w i e z e r w a n i a u m o w y k o ś c i e l n e j z N i e m c a m i ."Lietuvos Aidas" Nr.192./VIII.1933/:"Kreuzztg.", zabierając

głos w sprawie zerwania umowy kościelnej, pisze:"A więc powstał konflikt pomiędzy Litwą a Niemcami, który przedewszystkiem dotyczy spraw kościelnych, lecz wiążąc się z prawami narodowemi oraz stosunkami politycznemi już od pierwszego dnia przeistoczył się w objekt wyjaśnień pomiędzy rządem litewskim a Rzeszą. Wyjaśnienia natury prawniczej, udzielone przez gubernatora Kraju Kłajpedzkiego posiadają w rzeczywistości cele czystopolityczne. Kowno wszelkiemi sposobami stara się zniszczyć autonomję Kraju Kłajpedzkiego, a ostatnie wydarzenia nabierają specjalnego znaczenia, gdyż cała ta sprawa dotyczy państwa, które pod względem ekonomicznym, jak również w dziedzinie polityki zagranicznej zależy częściowo od dobrych stosunków z Niemcami".

O l i m p j a d a s t u d e n t ó w p a ń s t w b a ł t y c k i c h w K o w n i e .Prasa kowieńska /z 26.VIII.1933/:W dn.24 i 25 września odbędzie się w Kownie olimpjada sportowa studentów państw bałtyckich SELL. Zezwolenia i środki na ten cel już uzyskano. W olimpjadzie weźmie udział 15-tu studentów-sportowców z Finlandji, 15 z Estonji oraz 30 z Łotwy i Szwecji. Przedstawicielstwo Studentów zajmie się podejmowaniem gości.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE

K r o n i k a.

P o g ł o s k i o d y m i s j i g u b e r n a t o r a K r a j u K ł a j p e d z k i e g o G i l i s a ."Brihva Zeme" Nr.191. /VIII.1933/:Gubernator Kraju Kłajpedzkiego Gilis złożył na ręce rządu litewskiego prośbę o zwolnienie go na urlop zdrowotny. Rząd litewski przyjął podanie. W kłajpedzkich sferach politycznych krążą pogłoski, iż gubernator Gilis po urlopie nie powróci na swe stanowisko. Wersje te potwierdza okoliczność, iż gubernator Gilis udaje się na urłop akurat w chwili ważnych powikłań politycznych, gdy rząd litewski zerwał, zawartą w 1925 r. umowę kościelną z Niemcami.Ostry ton prasy kłajpedzkiej i niemieckiej pozwala przypuszczać, iż zerwanie umowy przeistoczy się w nowy konflikt litewsko-niemiecki.

S u s p e n d o w a n i e p a s t o r a S a s s a .Prasa kowieńska /z 22.VIII.1933/:W dn.19 sierpnia sąd Konsystorza Ewangelickiego w Kłajpedzie suspendował pastora Sassa. /Jak wiadomo, pastor Sass utworzył w Kraju Kłajpedzkim stronnictwo chrześc.-narodowców socjalistów przeciwne polityce Hitlera.Red./.-

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o s y t u a c j i w K r a j u K ł a j p e d z k i m ."Liet.Žin." /VIII.1933/wskazują, że prasa niemiecka otwarcie zaznacza łączność niemieckich partyj Kraju Kłajpedzkiego z partją hitlerowską na terenie Rzeszy. Niemieckie pisma w Kłajpedzie, jak "Memeler Dampfboot" powołują się, jako na argument na opinję wygłoszoną przez Hitlera o partjach Neumanna i Sassa. Odrzucenie przez hitlerowców pozorów szanowania form stosunków międzynarodowych, jakie zachowuje nawet międzynarodówka komunistyczna, świadczy, zdaniem "Liet.Žinios", że sytuacja w Kraju Kłajpedzkim, jakkolwiek w formie łagodniejszej zaczyna upodabniać się do stosunków austro-niemieckich.Są tu również: prowadzona propaganda obcego państwa, pogróżki zagarnięcia ziem oderwanych oraz ekscesy prowokacyjne.

N o w e l i t e w s k i e s z k o ł y l u d o w e w K r a j u K ł a j p e d z k i m .Prasa kowieńska /z 22.VII.1933/: Litewskie t-stwo oświatowe w Kłajpedzie uruchomi w nadchodzącym roku szkolnym szereg nowych litewskich szkół ludowych w mniejszych miasteczkach Kraju Kłajpedzkiego. Towarzystwo spodziewa się pomocy finansowej rządu litewskiego.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW W WILNIE.

K r o n i k a.

S k a z a n i e s t u d e n t a z a u p r a w i a n i e s z p i e g o s t w a .Dnia 25 sierpnia w wileńskim Sądzie Okręgowym odbyła się rozprawa doraźna przeciwko Sylwestrowi i Janowi Błażewiczom, oskarżonym o szpiegostwo państwa ościennego.Wyrokiem sądu student Sylwester Błażewicz został skazany na bezterminowe więzienie, zaś Jan Błażewicz uniewinniony.